

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 1 Απριλίου 2017
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1¹.** Ευρεία απήγηση στο τηλεοπτικό κοινό ανεξαρτήτως ηλικίας έχουν τηλεοπτικά προγράμματα, όπως το «Συννίνος», τα οποία προβάλλουν ως θέαμα τη βιντεοσκοπημένη καθημερινότητα παικτών. Ο ρεαλιστικός χαρακτήρας του θεάματος, η οικεία θεματολογία, η επιλογή παικτών με τους οποίους εύκολα κάποιος μπορεί να ταυτιστεί και η παρέμβαση στην εξέλιξη του παιχνιδιού μέσω της ψηφοφορίας τους γοητεύουν. Συνακόλουθα, οι περιορισμένες δυνατότητες επιλογής άλλων προγραμμάτων εξοικειώνουν το κοινό με την ιδέα της παρακολούθησης της ιδιωτικής ζωής του άλλου. Τη βαθύτερη, βέβαια, αιτία συνιστά η γενικευμένη κρίση αξιών σε συνδυασμό με το έντονο οικονομικό πρόβλημα, τα οποία αναστέλλουν την πνευματική, κοινωνική και πολιτιστική καλλιέργεια των ανθρώπων και ιδίως των νέων, εθίζοντάς τους στην ιδέα του εύκολου πλουτισμού και της ανώδυνης αναγνωρισιμότητας. Τέλος, αποτελούν διέξοδο από τη ρουτίνα, την προσωπική δυστυχία και το κενό της μοναξιάς.
- A2².** Η κοινωνική ζωή ενός εφήβου αποτελεί σημαντική πτυχή της ζωής του, καθώς αξιοποιώντας τον ελεύθερο χρόνο ενισχύει τις διαπροσωπικές του σχέσεις. Αυτό συμβαίνει, διότι μέσα από τις συναναστροφές με φίλους επικοινωνεί και μοιράζεται ανησυχίες και προβληματισμούς. Παράλληλα, συνεργάζεται σε δραστηριότητες και ενασχολήσεις και διευρύνει τον κύκλο των γνωριμιών του. Εντάσσεται σε ομάδες, πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, μαθαίνει να παίρνει πρωτοβουλίες και αποφάσεις, να αγωνίζεται, να νικά και να χάνει. Επιπλέον, ο συναισθηματικός κόσμος του εφήβου εμπλουτίζεται, βιώνει στιγμές ευτυχίας και συναισθηματικής στήριξης σε ζητήματα που τον απασχολούν. Όλα αυτά τον βοηθούν να αναπτύξει κάθε πλευρά της κοινωνικής του ζωής και αποτελούν εφόδιο για τη μετέπειτα ζωή του ως ενήλικας.

¹ Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α΄, Β΄ Ημερήσιου ΓΕΛ και Α΄, Β΄, Γ΄ Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

² Έκφραση Έκθεση τεύχος Α΄, σελ. 71-72. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α΄, Β΄ Ημερήσιου ΓΕΛ και Α΄, Β΄, Γ΄ Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

B.1. α³. Η δεύτερη (2^η) παράγραφος του δεύτερου κειμένου αναπτύσσεται με **συνδυασμό μεθόδων**. Πιο συγκεκριμένα, με τη μέθοδο της **Διαίρεσης**, αφού στη θεματική περίοδο υπάρχει ως **διαιρετέα έννοια** οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των εφήβων, **διαιρετική βάση** τα είδη τους και στις λεπτομέρειες ως **μέρη της διαίρεσης** οι δραστηριότητες που απαιτούν φυσική άσκηση και οι καθιστικές δραστηριότητες. Χαρακτηριστικές διαρθρωτικές λέξεις «Πρώτον... δεύτερον».

Ο δεύτερος τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι η **Αιτιολόγηση**⁴, επειδή προς το τέλος της παραγράφου υπάρχει η διαρθρωτική λέξη «αφού», ενδεικτική για την δικαιολόγηση / απόδειξη της άποψης που διατυπώνεται, και για την εξασφάλιση της συνοχής της τελευταίας περιόδου «Ο χρόνος που αφιερώνουν οι έφηβοι σε κάθε έναν από αυτούς τους δύο τύπους δραστηριοτήτων απασχολεί τα τελευταία χρόνια τους επαγγελματίες υγείας, **αφού φαίνεται πως οι έφηβοι τείνουν να ασχολούνται λιγότερο με φυσικές και περισσότερο με καθιστικές δραστηριότητες**».

Τρίτος τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι τα **Παραδείγματα**, που παρατίθενται μέσα στις παρενθέσεις «...~~(π.χ. ποδόσφαιρο, ποδήλατο, μπαλέτο)~~... ~~(π.χ. τηλεόραση, ηλεκτρονικός υπολογιστής, ηλεκτρονικά παιχνίδια, βιβλία, κτλ.)~~».

β⁵. Η δομή της τέταρτης παραγράφου (4^{ης}) του πρώτου κειμένου είναι:

Θεματική περίοδος: «Μεγάλο μέρος του κοινού... μη ειδικοί του χώρου».

Λεπτομέρειες / Σχόλια: «Οι πιτσιρικάδες, οι οποίοι... και του ηλεκτρονικού παιχνιδιού».

Κατακλείδα πρόταση: - (δεν υπάρχει)

B.2⁶. «Επιπλέον, από τον αυξημένο χρόνο παρακολούθησης τηλεόρασης και γενικά από τον χρόνο μπροστά από μία οθόνη επηρεάζονται οι κοινωνικές σχέσεις των εφήβων...»

³ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 182- 185.

⁴ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 71.

⁵ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 73. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

⁶ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 160. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

B.3. α⁷. Στην τρίτη (3^η) παράγραφο του δεύτερου κειμένου ακολουθείται παραγωγική συλλογιστική πορεία.

Στη Θεματική Περίοδο αναφέρεται η τηλεόραση ως αντικείμενο μελέτης για τις επιδράσεις που ασκεί στα παιδιά και τους εφήβους (ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΣΗ) ενώ στα Σχόλια / Λεπτομέρειες αναφέρονται οι επιπτώσεις που έχει στην υγεία των παιδιών και των εφήβων ο χρόνος που βρίσκονται μπροστά από την οθόνη ηλεκτρονικών συσκευών. (ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΣΗ).

β⁸. Οι διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες διασφαλίζεται η συνοχή στην τρίτη (3^η) παράγραφο του πρώτου κειμένου δηλώνουν:

Ακόμη: προσθήκη

Για παράδειγμα: παράδειγμα

B.4. α⁹. Συνώνυμα:

στόχο = κέντρο, σκοπό, επιδίωξη

κέρδιζαν = πετύχαιναν, κατόρθωναν, κατακτούσαν

αποκαλούν = ονομάζουν, χαρακτηρίζουν

επιπτώσεις = συνέπειες, επακόλουθα, επιδράσεις¹⁰

β¹¹. **Δηλωτική σημασία:** Ο πυρήνας του ατόμου αποτελείται από τα πρωτόνια και τα νετρόνια και φέρει θετικό ηλεκτρικό φορτίο. (εναλλακτικά) Ο πυρήνας της Γης εκτείνεται σε βάθος 2.900 χιλιομέτρων μέχρι το κέντρο του πλανήτη.

Συνοπτοδηλωτική σημασία: Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, τον πυρήνα της συμμορίας αποτελούσαν η οικιακή βοηθός της οικογένειας και ο σύντροφός της.

(εναλλακτικά) Η ομάδα γύρω από τον πρώην υπουργό αποτελεί τον σκληρό πυρήνα του κόμματος.

Γ¹². Επικοινωνιακό πλαίσιο: Θμιλία¹³

Απαραίτητα στοιχεία: Προσφώνηση και αποφώνηση και στοιχεία προφορικότητας στον λόγο (χρήση α' προσώπου στα ρήματα, μικρές περίοδοι, σε γενικές γραμμές απλό λεξιλόγιο).

⁷ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 70.

⁸ Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 174- 175.

⁹ Τα συνώνυμα ακολουθούν το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ. Μπαμπινιώτη και το Ερμηνευτικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Α' Β' Γ' Γυμνασίου.

¹⁰ Οι μαθητές χρειάζεται να γράψουν μόνο μια συνώνυμη λέξη.

¹¹ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 42-44, 147. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

¹² Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 42-44. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2016 – 2017, 30-9-2016.

¹³ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 84- 85.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Φίλες και φίλοι συμμαθητές,

η εποχή μας έχει χαρακτηριστεί από τη συνθετότητα των σύγχρονων κοινωνικών δομών και από την πολυπλοκότητα των διαπροσωπικών σχέσεων. Δείγμα αυτής αποτελεί η απώλεια ελεύθερου χρόνου ή η άσκοπη κατασπατάληση αυτού κυρίως από εμάς τους νέους. Κανείς δεν θα μπορούσε να αρνηθεί ότι στερούμαστε το δικαίωμα για διέξοδο από τη μονοτονία και τη μονομέρεια της καθημερινότητας, ενώ μειώνεται η ανάπτυξη της δημιουργικότητας οδηγώντας μας στην αδρανοποίηση. Οι λόγοι, που ωθούν στην παραπάνω κατάσταση, είναι πολυποίκιλοι, ενώ αδήριτη προβάλλει η ανάγκη εξεύρεσης τρόπων επαναφοράς του ελεύθερου χρόνου¹⁴ στην καθημερινή ζωή.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 1^{ου} ΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ

Οι έφηβοι δουλεύουμε πιο σκληρά από πολλούς εργαζόμενους, χωρίς να αμειβόμαστε τουλάχιστον υλικά, με αποτέλεσμα να μην μας μένει ελεύθερος χρόνος. Πιο συγκεκριμένα, αυτό οφείλεται:

1. Ο σύγχρονος άνθρωπος οφείλει να αντεπεξέλθει στις νέες ανάγκες ζωής. Υποχρεούται έτσι να γίνει πολυπράγμονας. Άλλωστε, πια δεν είναι πολίτης μόνο της χώρας του αλλά και του κόσμου. Για να απολαύσει τις ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης, είναι σημαντικό να διαθέτει διευρυμένους πνευματικούς ορίζοντες.
2. Η διεκδίκηση και κατάληψη μιας θέσης εργασίας με ικανοποιητικές απολαβές και δυνατότητες εξέλιξης, λόγω της ραγδαίας επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης αλλά και της αυξημένης ανεργίας, απαιτεί πολλές δεξιότητες. Ως εκ τούτου, οι έφηβοι δαπανούν το σύνολο του χρόνου τους στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών και του ηλεκτρονικού υπολογιστή.
3. Η επικράτηση βαθμοθηρίας στο πλαίσιο της σχολικής τάξης και ο άκρατος ανταγωνισμός για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αναγκάζει το μαθητή να αφιερώνει πολύτιμο χρόνο στη μελέτη.
4. Η αγωνία των γονέων για τα προωθούμενα λανθασμένα πρότυπα, που προβάλλονται στα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης αλλά και τις επιπτώσεις της νόθης ψυχαγωγίας, όπως τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, τους ωθεί στην υπερφόρτωση του ημερήσιου προγράμματος των παιδιών τους με εξωσχολικές δραστηριότητες.
5. Οι μετακινήσεις στα αστικά κέντρα και η κυκλοφοριακή συμφόρηση συνιστούν νεκρό χρόνο για τον έφηβο αλλά και κάθε άνθρωπο. Αυτό

¹⁴ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 126.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

σημαίνει ότι η ώρα περνά άσκοπα, χωρίς να μπορούμε να χαλαρώσουμε ή να ψυχαγωγηθούμε.

6. Ο αστικοποιημένος τρόπος ζωής επιβαρύνει το σύγχρονο νέος με σωρεία προβλημάτων και προβληματισμών, που άλλοτε συνδέονται με το νεαρό της ηλικίας του και άλλοτε με τις κοινωνικές δυσλειτουργίες.
7. Οι νέοι εθίζονται στην τεχνολογία κι εκμεταλλεύονται τον λιγιστό χρόνο που μπορεί να διαθέτουν σε νόθες μορφές ψυχαγωγίας, με απότοκο τελικά να μην επικοινωνούν με το φιλικό περιβάλλον τους, να μη λαμβάνουν ερεθίσματα που θα συνιστούσαν πραγματική ψυχαγωγία. Κατά συνέπεια, συμπιέζουν ακόμη περισσότερο τον ελεύθερο χρόνο τους, μένοντας με την αίσθηση του ανικανοποίητου για όσα θα μπορούσαν να κάνουν.
8. Στην εποχή μας, υπάρχουν συνομήλικοι οι οποίοι εκτός από τις σχολικές και φροντιστηριακές υποχρεώσεις τους εργάζονται, προκειμένου να συμβάλουν στα οικονομικά της οικογένειας και να βιοποριστούν. Το γεγονός αυτό, αυτονόητα, τους στερεί τις ευκαιρίες απόλαυσης ελεύθερου χρόνου.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ (προαιρετικά)

Μολαταύτα, ακόμη και τον ελάχιστο χρόνο που θα μπορούσαμε να διαθέσουμε στη γόνιμη κοινωνικοποίηση και εσωτερική μας καλλιέργεια, συχνά τον σπαταλούμε άσκοπα. Γι' αυτό, το σχολείο κι η οικογένεια ως οι βασικότεροι φορείς αγωγής είναι σημαντικό να προσφέρουν παραδείγματα σωστής αξιοποίησης του.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2^{ου} ΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ

Αναλυτικότερα, στο σχολείο οι μαθητές είναι ωφέλιμο:

1. Η γόνιμη επαφή με την τέχνη. Η παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων και κινηματογραφικών ταινιών, μακριά από τη μαζική κουλτούρα της βιομηχανίας διασκέδασης, θα τους μυήσει σε ποιοτικά έργα σπουδαίων καλλιτεχνών παγκοσμίως.
2. Η διοργάνωση συναυλιών, η συμμετοχή τους σε θεατρικές ομάδες και η ενασχόληση με την εφημερίδα του σχολείου θα αποτελέσουν ευκαιρίες διεύρυνσης του ορίζοντά τους και απομάκρυνσής τους από την υποκουλτούρα.
3. Η ενασχόληση με τον αθλητισμό ξεκινά συχνά με τη σχολική ζωή. Αν, λοιπόν, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν την αξία της γυμναστικής και έρθουν σε επαφή με αθλήματα, ώστε να επιλέξουν εκείνο που ταιριάζει στην ιδιοσυγκρασία τους, τότε αναντίρρητα θα αξιοποιούν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους.
4. Οι σχολικοί περίπατοι κι οι ημερήσιες εκδρομές φέρνουν τον έφηβο σε επαφή με τη φύση. Ο ίδιος νιώθει ευφορία κι αναζωογονείται, ενώ αποκτά ενδιαφέρον για τα ταξίδια.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

5. Οι επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, μουσεία κι εκθέσεις είναι σημαντικό να συνοδεύονται από ενδιαφέρουσα και διαδραστική ξενάγηση, προκειμένου να ενισχύεται το ενδιαφέρον των μαθητών για τον πολιτισμό.

Οι γονείς από την πλευρά τους, δεδομένου ότι κι οι ίδιοι υπερεργάζονται και δεν διαθέτουν αρκετό χρόνο, απαιτείται να δίνουν έμφαση στην ποιότητα.

1. Οι ίδιοι είναι σημαντικό με το παράδειγμά τους να μεταγγίσουν στα παιδιά τους την αγάπη για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση βιβλίων.
2. Η έκθεση των παιδιών σε διάφορα τηλεοπτικά θεάματα πρέπει να γίνεται με προσοχή, ενώ η παρακολούθηση μιας ταινίας είναι σημαντικό να συνοδεύεται από διάλογο.
3. Με κάθε ευκαιρία, θα ήταν ωφέλιμο να διοργανώνουν αποδράσεις από το αστικό τοπίο, ενώ κατά τη διάρκεια των διακοπών παράλληλα με την ανάπαυση είναι σημαντικό να επιλέγουν δραστηριότητες που θα καλλιεργούν το ενδιαφέρον για την τοπική παράδοση. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα ήταν εξίσου ενδιαφέρουσα η επιλογή του αγροτουρισμού.
4. Στο πλαίσιο του σπιτιού, η ενασχόληση με τη μαγειρική ή διάφορες χειροτεχνίες συμβάλλει στον εντοπισμό των ιδιαίτερων κλίσεων και ταλέντων των παιδιών, ώστε να δαπανούν το χρόνο τους σε δραστηριότητες, οι οποίες θα είναι δημιουργικές.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, κρίνεται σκόπιμο να κατανοήσουμε ότι δεν αρκεί να βρούμε χρόνο απαλλαγμένο από υποχρεώσεις, αλλά να αναζητήσουμε και να επιλέξουμε μορφές ουσιαστικής και ποιοτικής αξιοποίησής του. Προφανώς, είναι αναγκαίο να εκτονώνουμε την πίεση της καθημερινότητας. Ωστόσο, δεν πρέπει να παραβλέπουμε τη συμβολή του στην ψυχική μας ισορροπία, τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και τελικά στην αύξηση της αποδοτικότητάς μας.

Σας ευχαριστώ.

Οι παραπάνω απαντήσεις είναι ενδεικτικές.